

A young girl with dark hair in a ponytail, wearing a bright yellow t-shirt, is riding a pink bicycle on a paved path. The path is illuminated by the warm, golden light of a setting sun, which is visible through the trees in the background. The scene is peaceful and suburban, with green lawns, trees, and a white fence visible. The girl is riding away from the camera, and her shadow is cast long on the path ahead of her.

הקיבוץ כמשפחה והמשפחה בקיבוץ: בנים ותקנונים

ד"ר תמה חלפין



תקנונים

בנים

הקיבוץ מקיים במקביל שני סוגים של יחסים בין חבריו:

1. יחסים משפחתיים: הקיבוץ מדמה עצמו למשפחה גדולה. אלו יחסים המבוססים על רגשות, אהבה, דאגה, אחריות ועוד.
2. יחסים חוזיים: היחסים בין החבר לקיבוץ ובין חברים מוסדרים על ידי תקנונים. היחס החוזי מבוסס על ערכים שונים: הוגנות, צדק, ציות לחוק, והוא מופעל באופן פורמלי ובירוקרטי על ידי בעלי תפקידים.

הקיום המקביל של שתי מערכות יחסים אלו יוצר לא מעט קונפליקטים...



הבעיה של הקיבוץ זה שהתקנון מצד אחד אומר שעד גיל שלושים אתם בעצמאות כלכלית ולא עזבתם ולא כלום, ואתם יכולים ללכת ולחזור מתי שאתם רוצים. ומצד שני, הם לוקחים לו את החדר. איך הם מצפים שהבנים ישארו פה ככה? הרי בלי החדר הוא לא יבוא הנה בכלל! למה הוא בא? לצאת לפאב, להסתובב עם החברים שלו. ככה יש לו את הפינה שלו. אף אחד בגיל הזה לא רוצה לישון אצל ההורים. ואם הוא הולך לפאב ורוצה להביא איתו בחורה הביתה? הוא יכול לעשות את זה בלי חדר? לא! אבל ככה הקיבוץ הזה מתייחס לבנים... צריך לחקור את זה, צריך לחקור למה הבנים פה לא נשארים. מי שלא רוצה ולא מתאים לו - אני מבינה, אבל מה עם כל השאר? למה הם לא נשארים? אני אומרת לך, זה בגלל היחס הזה של הקיבוץ שהכל לפי התקנון. מה הם רוצים, שבסוף יהיה פה מושב זקנים?

• " לאחר שנת הקשר, ועם יציאה לעצמאות כלכלית (עד גיל 30) זכאי בן הקיבוץ לדיור ללא תשלום בחצי שנה הראשונה ואח"כ זכאי לסבסוד בשיעור 25% מעלות שכר דירה מקובל בקיבוץ. " (תקנון צעירים)

"במקומות אחרים הורים יכולים לעזור לילדים שלהם. ילדים יכולים לגור אצל ההורים עד שהם מוצאים עבודה. היום יש המון אנשים שנשארים בבית של ההורים עד גיל מאוד מאוחר, או שההורים יכולים לעזור עד שמסתדרים. ופה, מה ההורים שלי יכולים לעזור לו? המעט שהם יכולים לתת זה החדר בקיבוץ, התחושה של הבית."

את הקיבוץ ניתן לדמות לטבעת מביוס - טבעת היוצרת אשליה כי יש לה צד חיצוני וצד פנימי (כמו לטבעת רגילה), אך פני השטח של טבעת המביוס פרדוקסליים: החיצוני הופך לפנימי והפנימי לחיצוני. וממש כך הקיבוץ - למראית עין ישנם היבטים הנראים כמשפחתיים או תקנוניים, אך כאשר עוקבים אחריהם ניתן לראות כיצד התקנוני הופך למשפחתי והמשפחתי לתקנוני. צערה של חוה על עזיבת בנה את הקיבוץ הופכת במהרה לתקנון צעירים ואחריות הקיבוץ לילדיו. כזה הוא הקיבוץ, פני שטח אחידים היוצרים רצף מתהפך של פנים וחוץ, פרטי וציבורי, משפחתי ותקנוני.

